

20 Martie 2007, nr. 188

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii privind activitatea sanitar-veterinară

(înregistrat în Parlament cu numărul 817 din 28 Februarie 2007)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii privind activitatea sanitar-veterinară.

Evaluarea generală

1. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.

2. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

3. Scopul promovării proiectului. Deși proiectul actului legislativ supus expertizei nu este însoțit de o notă informativă, care să justifice scopul promovării, din analiza acestuia se poate constata că scopul promovării actului legislativ este ocrotirea sănătății animalelor și a materialului germinativ de origine animală, protecția și bunăstarea animalelor, prevenirea transmiterii de boli între animale și om, siguranța produselor de origine animală destinate consumului uman, la toate etapele de producere, achiziționare, colectare, procesare, depozitare, transportare, distribuire și comercializare angro sau cu amănuntul, salubritatea și calitatea furajelor, zooforturilor, premixurilor și furajelor medicamentate pentru animalele crescute în scopuri economice și a hranei pentru animalele de companie, de divertisment ori de sport, producerea, testarea, autorizarea, depozitarea, transportarea, distribuirea și comercializarea produselor medicinale de uz veterinar și a substanțelor utilizate pentru activitățile de diagnostic veterinar, protecția teritoriului țării de bolile infecțioase, precum și protecția mediului în raport cu creșterea animalelor și industria alimentară constituie o problemă de stat, abordată prin organizarea activității sanitare veterinare în scopul asigurării sănătății publice.

Fundamentarea proiectului

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei nu este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul nu respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

5. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă

6. Suficiența argumentării. În lipsa notei informative este dificil de a evalua suficiența argumentării proiectului supus expertizei.

7. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Asemenea referințe nu se conțin în textul proiectului.

8. Fundamentarea economico-financiară. În lipsa notei informative, este dificil de a determina faptul dacă în procesul de promovare a proiectului s-a făcut o fundamentare financiar-economică a proiectului. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Evaluarea de fond a coruptibilității

9. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Din textul proiectului nu rezultă stabilirea și promovarea expresă a unor interese/beneficii de grup sau individuale, necorelate/contrare interesului public general.

10. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

11. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. La examinarea proiectului au fost stabilite anumite neconcordanțe dintre prevederile lui și dispozițiile altor acte normative și anume a prevederilor Constituției Republicii Moldova.

12. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Remarcăm că proiectul contravine prevederilor art. 19 din Legea nr. 780/2001 potrivit căruia în textul proiectului actului legislativ terminologia utilizată trebuie să fie constantă și uniformă atât în actul elaborat, cât și în toate celelalte acte legislative, se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia. Autorul proiectului actului legislativ nu a respectat acest principiu (spre exemplu: art. 3 "Noțiuni principale" oferă noțiunea de "autoritate centrală de supraveghere sanitară veterinară", iar la noțiunea "medicului veterinar oficial" autorul proiectului să utilizeze deja termenul de "autoritatea publică centrală de supraveghere sanitară veterinară", ca mai apoi în tot textul proiectului actului legislativ să se utilizeze termenul "autoritatea sanitară veterinară").

De asemenea sînt încălcate prevederile art. 29 alin. (2) din Legea nr. 780/2001. Potrivit articolului menționat dispozițiile de conținut sînt sistematizate în următoarea succesiune logică:

a) dispozițiile de drept material le preced pe cele de ordin procedural;

b) dispozițiile cuprinzînd sancțiuni se grupează, de regulă, în ultima parte a actului legislativ.

Această regulă nu a fost respectată de către autorul proiectului actului legislativ, deoarece răspunderea subiecților raporturilor juridice în cauză a fost prevăzută chiar în art. 1 alin. (2)

13. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul stabilește atribuții ale autorităților publice, proceduri administrative noi și alte chestiuni vizînd activitatea acestora.

14. Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

	Articol	Text	Obiecția	Elemente de coruptibilitate și alte riscuri	Recomandarea
1	Art. 1 alin. (2)	(2) Persoanele fizice și juridice proprietare sau deținătoare de animale vii ori material germinativ de origine animală, cele care produc, depozitează, colectează, transportă, procesează, intermediază, pun pe piață, importă, exportă sau comercializează animale vii ori	Astfel, potrivit prevederilor art. 1 alin. (2) persoanele fizice ce sînt subiecții raporturilor juridice răspund pentru aplicarea și respectarea întocmai a prevederilor legi și a normelor sanitare veterinare. Autorul, însă, nu menționează în ce condiții se va naște răspunderea persoanei, categoria răspunderii, organul competent să atragă la răspundere și care este procedura de sancționare. Această omisiune poate favoriza săvîrșirea de către funcționarul public a actelor de corupție ce se vor manifesta prin selectarea unilaterală și arbitrară de către acesta a	Coruptibilitate Lipsa responsabilității clare autorităților (funcționarilor) pentru încălcarea prevederilor din proiect Lipsa sancțiunilor clare și proporționale pentru încălcarea prevederilor din proiect Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Redactarea articolului cu stabilirea clară a condițiilor în care se va naște răspunderea persoanei, categoria răspunderii, organul competent să atragă la răspundere și care este procedura de sancționare.

		material germinativ de origine animală, produse de origine animală, produse medicinale veterinare, deșeuri, agenți patogeni de origine animalieră, produse și materii utilizate în nutriția animalelor sau alte materii și produse ce pot influența starea de sănătate a animalelor răspund pentru aplicarea și respectarea întocmai a prevederilor prezentei legi și a normelor sanitare veterinare, în vederea asigurării și garantării sănătății animalelor, sănătății publice, protecției animalelor, mediului și a siguranței produselor de origine animală.	modalității și a cazurilor de sancționare.		
2	Art. 2 alin. (2)	(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile acordurilor internaționale din domeniul sanitar veterinar la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentei legi, prioritate au reglementările internaționale.	Articolul 2 alin. (2), trebuie expus într-o altă redacție, deoarece sintagma " <u>prioritate au reglementările internaționale</u> " are o semnificație mai largă și poate fi greșit interpretată. Propunem ca articolul 2 alin. (2) să aibă următoarea redacție: " <u>(2) Dacă un acord internațional la care Republica Moldova este parte conține alte prevederi decât cele cuprinse în legislația sanitară veterinară a Republicii Moldova, se aplică prevederile acordului internațional.</u> "	Coruptibilitate Concurența normelor de drept Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Propunem ca articolul 2 alin. (2) să aibă următoarea redacție: "(2) Dacă un acord internațional la care Republica Moldova este parte conține alte prevederi decât cele cuprinse în legislația sanitară veterinară a Republicii Moldova, se aplică prevederile acordului internațional."
3	Art. 3	activitate sanitară veterinară de stat - activitate pentru aplicarea strategiilor și politicilor guvernamentale, în scopul ocrotirii sănătății animalelor, a materialului germinativ de origine animală, protecției și bunăstării animalelor, prevenirii transmiterii de boli între animale și om, siguranței produselor de origine animală destinate consumului uman, la toate etapele de producere, achiziționare, colectare, procesare, depozitare, transportare, distribuire și comercializare, protecției teritoriului țării de bolile infecțioase, precum și protecția mediului în raport cu creșterea animalelor și industria alimentară desfășurată de serviciile sanitare veterinare de stat;	Articolul 3 noțiunea " <u>activitate sanitară veterinară de stat</u> " este mai degrabă o scurtă descriere a scopului și sferei de reglementare a prezentei legi. Totodată, considerăm că prin această noțiune se încearcă indirect interzicerea practicării activității veterinare private, deoarece noțiunea în cauză este una largă care cuprinde toată activitatea din domeniul în cauză. Potrivit proiectului legii activitate sanitară veterinară privată este activitatea, alta decât cea de stat, efectuată de medicii veterinari privați, în condițiile legii. Astfel, persoana care va dori să desfășoare o astfel de activitate nu o va putea face, deoarece activitatea sanitară veterinară de stat cuprinde toată ramura în cauză.	Coruptibilitate Limitarea neîntemeiată a drepturilor omului Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Revizuirea noțiunii.
4	Art. 3	medic veterinar oficial - medic veterinar cu studii	Articolul 3 la noțiunea " <u>medicul veterinar oficial</u> " nu este clar care este autoritatea care trebuie să	Coruptibilitate Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Revizuirea noțiunii.

		superioare, care deține calitatea de funcționar public, desemnat de autoritatea publică centrală de supraveghere sanitară veterinară pentru practicarea activității sanitare veterinare de stat stabilite de ea și care activează la nivelul Agenției, direcțiilor sanitare veterinare raionale/municipale și posturile de inspecție și control sanitar veterinar la frontieră;	stabilească activitățile sanitare veterinare ce trebuie să fie practicate de către acesta.	Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	
5	Art. 3	medic veterinar împuternicit - medic veterinar căruia i s-a transferat, de către direcția sanitară veterinară și siguranța alimentară raională/municipală, după caz, competența de a efectua unele activități sanitare veterinare de stat, pe bază de contract, în condițiile legii. Activitățile sanitare veterinare de stat încredințate pentru a fi realizate de către medicii veterinari împuterniciți se stabilesc anual de către Agenție, prin ordin al directorului general;	La noțiunea " medicului veterinar împuternicit " nu este clar ce se înțelege prin direcția sanitară veterinară și siguranța alimentară raională/municipală și care este de fapt statutul acestor direcții, deoarece potrivit proiectului aceste direcții sînt doar niște subdiviziuni ale Agenției Sanitare Veterinare și Siguranța Alimentară. În cazul în care ele sînt doar niște subdiviziuni a Agenției cu ce drept ele vor transfera medicului veterinar împuternicit competența de a efectua unele activități sanitare veterinare de stat. De asemenea, nu este clar cine va încheia cu medicii veterinari împuterniciți contractele de transferare a competenței de a efectua unele activități sanitare veterinare de stat. Totodată, credem, că anume prin prezentul act legislativ ar trebui să fie prevăzute niște criterii, potrivit cărora Agenția, va stabili care activități sanitare veterinare de stat sînt încredințate medicilor veterinari împuterniciți, stabilindu-se și unele condiții speciale pentru ca aceste activități să li se încredințeze, retragă etc.	Coruptibilitate Lacune de drept Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Revizuirea noțiunii.
6	Art. 3	control sanitar veterinar - activitatea de prevenire, depistare și suprimare a încălcărilor regulilor sanitare veterinare de către persoanele fizice și juridice; supraveghere sanitară veterinară - totalitatea activităților efectuate de medicii veterinari oficiali și medicii veterinari împuterniciți, prin care se execută controlul activităților prevăzute în articolul 1 al prezentei legi;	Credem că ar fi binevenit de concretizat ce se înțelege prin control sanitar veterinar și supraveghere sanitară veterinară, deoarece aceste două noțiuni rezultă una din altă și în practică va fi una și aceeași activitate de control.	Coruptibilitate Lacune de drept Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Revizuirea noțiunii.
7	Art. 3	autorizație sanitară veterinară - document oficial, emis de autoritatea sanitară veterinară competentă, care atestă respectarea cerințelor sanitare veterinare la instituțiile și întreprinderile supuse supravegherii sanitare veterinare;	Articolul 3 stabilește că autorizația sanitară veterinară este un document oficial, emis de autoritatea sanitară veterinară competentă, însă autorul proiectului actului legislativ în cauză nu concretizează în tot proiectul actului legislativ care este autoritatea sanitară veterinară competentă care eliberează o astfel de autorizație și care sînt condițiile necesare pentru aceasta. Propunem de a stabili concret, pentru a nu crea confuzii cine și pentru ce eliberează	Coruptibilitate Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Propunem de a stabili concret, pentru a nu crea confuzii cine și pentru ce eliberează autorizații sanitare veterinare.

			autorizații sanitare veterinare.		
8	Art. 3	<p>punere sub sechestru veterinar - procedură ce ține de competența autorității sanitare veterinare, constând în interzicerea punerii pe piață, comercializării ori circulației animalelor și materialului germinativ de origine animală, produselor și subproduselor de origine animală, produselor medicinale veterinare, furajelor, materiilor furajere și altor materii utilizate în hrana animalelor, hranei pentru animale de companie, furajelor medicamentate, premixurilor, zooforturilor, concentratelor</p> <p>confiscare veterinară - scoaterea din consumul uman și, respectiv, din consumul animalelor, punerea sub restricții sanitare veterinare și direcționarea la prelucrare tehnică sau, după caz, la nimicire a produselor și subproduselor supuse supravegherii sanitare veterinare și controlului sanitar veterinar, ca urmare a inspecțiilor și controalelor sanitare veterinare și declarării acestora necorespunzătoare pentru consum uman și, respectiv, pentru consum animalier. Procedurile de confiscare și documentele ce însoțesc operațiunea sînt stabilite prin ordin al directorului general al Agenției;</p>	<p>Articolul 3 prevede noțiunea de <u>punere sub sechestru veterinar</u>. Această procedură potrivit autorului ține de <u>competența autorității sanitare veterinare</u>, însă autorul a uitat să menționeze expres care este autoritatea sanitară veterinară competentă să aplice acest sechestru. Credem, că anume prin lege trebuie să fie stabilit expres care este autoritatea sanitară veterinară competentă să aplice sechestru. Totodată, această normă este una de blanchetă deoarece legiuitorul pune în sarcina organului executiv să elaboreze procedurile de aplicare a punerii sub sechestru veterinar, termenele și temeiurile acestuia. Coruptibilitatea acestei norme se manifestă prin faptul că, lăsă reglementarea detaliată a raporturilor juridice din domeniu în competența unui organ executiv, astfel, legiuitorul provoacă autoritatea publică să-și creeze condiții "comode" de funcționare, care pot fi în detrimentul intereselor cetățenilor. Acest element este coruptibil nu prin natura sa, dar prin faptul că contribuie la apariția unor elemente nemijlocit coruptibile. La fel este o normă de blanchetă și noțiunea dată "<u>confiscării veterinare</u>" deoarece, ca și în cazul sechestrului, legiuitorul pune în sarcina organului executiv să elaboreze procedurile de confiscare și documentele ce însoțesc această operațiune.</p>	<p>Coruptibilitate Norme de blanchetă Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative</p>	Revizuirea noțiunii.
9	Art. 3	<p>carantină profilactică - complex de măsuri ce constă în ținerea, pentru o perioadă stabilită de Agenție, însă care nu depășește 30 de zile, a animalelor de fermă ce se importă sau a celor ce se exportă, la solicitarea țării importatoare, în mod obligatoriu, în locuri special amenajate ca exploatații de carantină, pentru</p>	<p>Articolul 3 și articolul 30 stabilesc procedura de <u>carantina profilactică</u>. Potrivit articolelor menționate, carantina profilactică se stabilește pentru o perioadă ce nu poate depăși 30 de zile. Totodată, termenul, condițiile și cazurile de instituire a carantinei profilactice va fi stabilit de către Agenție. Considerăm că, în scopul evitării abuzurilor și săvîrșirii actelor de corupție din partea funcționarilor publici, în proiectul actului legislativ trebuie de stabilit concret care sînt cazurile de instituire a carantinei profilactice și care este termenul pentru fiecare caz separat, procedura etc.</p>	<p>Coruptibilitate Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Lipsa unor termene concrete</p>	Trebuie de stabilit concret care sînt cazurile de instituire a carantinei profilactice și care este termenul pentru fiecare caz separat, procedura etc.

		realizarea unor activități sanitare veterinare de stat, în vederea evaluării stării de sănătate a acestor animale și eliminării oricărui risc pentru efectivele de animale indigene;			
10	Art. 3	carantină de necesitate - totalitate a măsurilor sanitare veterinare stabilite de organele administrative de stat și locale, la prescripția medicului veterinar oficial, obligatorii pentru executare de către persoanele fizice și juridice cu funcții de răspundere, care privesc prevenirea, răspîndirea și lichidarea focarelor de boli infecțioase și neinfecțioase în masă ale animalelor, ce prevede un regim deosebit al activității economice și altor activități prin restricțiile de mișcare a mijloacelor de transport, mărfurilor, încărcăturilor și animalelor;	La articolul 3 la noțiunea " carantina de necesitate " trebuie de explicat ce se subînțelege prin persoanele fizice și juridice cu funcții de răspundere și anume care sînt aceste persoane cu funcții de răspundere, îndeosebi ce se înțelege prin persoanele juridice cu funcție de răspundere .	Coruptibilitate Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Revizuirea noțiunii.
11	Art. 3	nimicire - neutralizare a carcaselor de animale moarte sau ucise, a produselor și subproduselor și a deșeurilor de origine animală neconforme (îndemne pentru consumul uman și în hrana animalelor), prin incinerare, coincinerare sau îngropare în condiții și locuri speciale, sub supraveghere sanitară veterinară oficială. Procedurile de nimicire și documentele adiacente se stabilesc de către Agenție prin ordin al directorului general; ucidere - aplicare, de către medicii veterinari oficiali sau de medicii veterinari împuterniciți, a unor metode autorizate față de animale, care să le provoace moartea cît mai rapid și sigur și să se evite conștientizarea acestui proces sau agonia animalelor, precum și injectare a unei supradoze de medicament cu proprietăți anestezice sau a unui produs autorizat pentru	Noțiunile date " nimicirii " și " uciderii " din art. 3 sînt norme de blanchetă, deoarece legiuitorul pune în sarcina organului executiv să elaboreze procedurile de nimicire și documentele adiacente acestora și procedurile de ucidere specifice diferitelor specii de animale și contextul epizootic în care se aplică acestea. După cum am menționat mai sus, coruptibilitatea acestei norme se manifestă prin faptul că, lăsă reglementarea detaliată a raporturilor juridice din domeniu în competența unui organ executiv, astfel, legiuitorul provoacă autoritatea publică să-și creeze condiții "comode" de funcționare, care pot fi în detrimentul intereselor cetățenilor.	Coruptibilitate Norme de blanchetă Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Revizuirea noțiunii.

		eutanasiere. Procedurile de ucidere specifice diferitelor specii de animale și contextul epizootic în care se aplică acestea se stabilesc de Agenție prin ordin al directorului general, cu respectarea principiilor bunăstării și protecției animalelor;			
12	Art. 3	subordonare tehnică - ordine de dependență reglementară din domeniul sanitar veterinar, sub controlul direct al Agenției;	Nu este clar ce înseamnă subordonare tehnică . Definiția dată de către autorii proiectului actului normativ este una neclară. Acest fapt contravine prevederilor art. 19 din Legea nr. 780/2001 potrivit căruia fraza se construiește conform normelor gramaticale, astfel încât să exprime corect, concis și fără echivoc ideea, să fie înțeleasă ușor de orice subiect interesat, această regulă însă nu a fost respectată de către autor.	Coruptibilitate Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Revizuirea noțiunii.
13	Art. 3	siguranța alimentară (inofensivitatea produselor alimentare) - certitudine argumentată a faptului că, în condiții obișnuite de preparare și/sau utilizare, produsele alimentare nu sînt periculoase și nu prezintă risc pentru sănătatea generației actuale și a celei viitoare;	Cît privește noțiunea de " siguranța alimentară (inofensivitatea produselor alimentare) " nu este clar ce se înțelege prin certitudine argumentată a faptului că în condiții obișnuite de preparare și/sau utilizare, produsele alimentare nu sînt periculoase și nu prezintă risc pentru sănătatea generației actuale și a celei viitoare și anume nu este clar care sînt acele argumente, precum și cum și cînd ele trebuie să se manifeste pentru a afirma cu certitudine faptul că produsele pot fi considerate inofensive. Credem că autorii actului normativ în cauză trebuie să mai revadă încă o dată această noțiune.	Coruptibilitate Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Revizuirea noțiunii.
14	Art. 3	expertiza sanitară veterinară - complex de măsuri sanitare veterinare, care permite evaluarea argumentată a calității produselor, în primul rînd de origine animală.	Trebuie de explicat mai detaliat ce se subînțelege prin " expertiza sanitară veterinară " și anume prin ce se manifestă " evaluarea argumentată a calității produselor ".	Coruptibilitate Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Revizuirea noțiunii.
15	Art. 6	Articolul 6. Profesiunea de medic veterinar Profesiunea de medic veterinar se exercită pe teritoriul Republicii Moldova de către orice persoană, cetățean al Republicii Moldova, care posedă diplomă de medic veterinar obținută în Republica Moldova, precum și de către cetățeni străini stabiliți pe teritoriul Republicii Moldova, care posedă diplomă de medic veterinar sau alte documente obținute în afara Republicii Moldova și care atestă această calificare, similară cu cea obținută în Republica Moldova, și echivalată oficial,	Articolul 6 stabilește că profesiunea de medic veterinar se exercită pe teritoriul Republicii Moldova de către orice persoană, cetățean al Republicii Moldova, care posedă diplomă de medic veterinar obținută în Republica Moldova, precum și de către cetățeni străini stabiliți pe teritoriul Republicii Moldova, care posedă diplomă de medic veterinar sau alte documente obținute în afara Republicii Moldova și care atestă această calificare, similară cu cea obținută în Republica Moldova, și echivalată oficial, conform legii. În redacția dată articolul în cauză încalcă grav prevederile articolului 19 și articolului 43 din Constituția Republicii Moldova. Potrivit prevederilor articolelor menționate cetățenii străini și apatrizii au aceleași drepturi și îndatoriri ca și cetățenii Republicii Moldova, iar art. 43 stabilește că orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului. Însă potrivit articolului 6 profesia de medic	Coruptibilitate Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor / obligații excesive Limitarea neîntemeiată a drepturilor omului	Din aceste considerente propunem de a modifica art. 6 și de al expune în următoarea redacție: "Profesiunea de medic veterinar se exercită pe teritoriul Republicii Moldova de către orice persoană cu domiciliul permanent în Republica Moldova și care posedă diplomă de medic veterinar. Cetățeni străini vor exercita profesia de medic veterinar dacă sînt stabiliți pe teritoriul Republicii Moldova, posedă diplomă de medic veterinar sau alte documente obținute în afara Republicii Moldova și care atestă această calificare, similară cu

		conform legii.	veterinar o poate exercita doar cetățenii RM care au obținut diploma de studii în RM și cetățenii străini, iar apatrizii și cetățenii RM care au făcut studiile în străinătate nu au dreptul să exercite profesia de medic veterinar.		cea obținută în Republica Moldova, și echivalată oficial, conform legii."
16	Art. 8 alin.(1)	(1) Activitatea sanitară veterinară privată este desfășurată de orice subiect al antreprenoriatului privat.	La art. 8 propunem ca alin. (1) să fie exclus, deoarece potrivit alin. (2) al aceluiași articol activitățile sanitare veterinare private sînt licențiate de către Camera de Licențiere conform legislației în vigoare, astfel, pentru a desfășura o astfel de activitate este necesar, în mod obligatoriu, obținerea licenței, iar potrivit art. 6 profesia de medic veterinar o pot exercita numai persoanele ce au diplomă în acest domeniu. Din aceste considerente, activitatea sanitară veterinară privată nu poate fi desfășurată de orice subiect al antreprenoriatului privat, fiindcă pentru desfășurarea acestei activități este necesară îndeplinirea anumitor condiții.	Coruptibilitate Norme irealizabile Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor / obligații excesive	La art. 8 propunem ca alin. (1) să fie exclus.
17	Art. 8 alin.(4)	(4) Titularul licenței sanitare veterinare private efectuează măsuri sanitare veterinare strategice pe bază de contract încheiat cu Agenția.	Trebuie de explicat prevederile art. 8 alin. (4) și anume ce se înțelege prin măsuri sanitare veterinare strategice pe care titularii licenței pentru activități sanitare veterinare private trebuie să le efectueze.	Coruptibilitate Lacune de drept Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Revizuirea noțiunii.
18	Art. 8 alin.(5)	(5) Unitățile de producere, colectare, procesare, depozitare, transportare și comercializare a materiei prime și a produselor de origine animală sînt supuse obligatoriu supravegherii sanitare veterinare de stat de către medicii veterinari împuterniciți, care efectuează și expertiza sanitară veterinară a materiei prime și produselor de origine animală și sînt angajați prin contract de către direcțiile sanitare veterinare și siguranța alimentară raionale/municipale. Unitățile nominalizate achită direcțiilor sanitare veterinare și pentru siguranța alimentară raionale/municipale serviciile prestate de către medicii veterinari împuterniciți, conform tarifelor stabilite de către Guvern.	La art. 8 alin. (5) trebuie de prevăzut care va fi periodicitatea verificărilor efectuate de către medicii veterinari împuterniciți și care verificări sînt obligatorii, deoarece serviciile prestate de către medicii veterinari împuterniciți sînt oneroase. Aceasta este necesar pentru a evita săvîrșirea de către medicii veterinari împuterniciți a abuzurilor prin efectuarea de controale nejustificate cu solicitarea ulterioară a achitării de către persoanele supuse supravegherii a serviciilor prestate.	Coruptibilitate Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive Lipsa unor termene concrete	La art. 8 alin. (5) trebuie de prevăzut care va fi periodicitatea verificărilor efectuate de către medicii veterinari împuterniciți și care verificări sînt obligatorii
19	Art. 8 alin.(6)	(6) Pentru obținerea licenței de asistență medicală veterinară, solicitantul trebuie să respecte următoarele condiții obligatorii:...	La art. 8 alin. (6) trebuie de specificat pentru ce servește licența de asistență medicală veterinară , care sînt subiecții ce trebuie să solicite eliberarea unei astfel de licențe, termenul în care se eliberează aceasta și cine va elibera această licență.	Coruptibilitate Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Lipsa unor termene concrete	Trebuie de specificat pentru ce servește licența de asistență medicală veterinară, care sînt subiecții ce trebuie să solicite eliberarea unei astfel de licențe, termenul în care se eliberează

					aceasta și cine va elibera această licență.
20	Art. 8 alin.(7) lit.b)	b) constatarea încălcărilor cerințelor sanitare veterinare la efectuarea asistenței medicale veterinare.	La art. 8 alin. (7), lit. b) trebuie de specificat care sînt încălcările cerințelor sanitare veterinare la efectuarea asistenței medicale veterinare. Aceasta este necesar, pentru a evita retragerea nejustificată de către funcționarul public împuternicit a licenței în cauză. De asemenea, credem că ar fi oportun de menționat și care este organul competent să retragă această licență precum și procedura de retragere și contestare a retragerii. Totodată, pentru evitarea săvîrșirii de către funcționarii publici a actelor de corupție trebuie de stabilit condițiile, termenele și procedura de restabilire sau redobîndire a licenței de asistență medicală veterinară.	Coruptibilitate Lacune de drept Lipsa responsabilității clare autorităților (funcționarilor) pentru încălcarea prevederilor din proiect Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Revizuirea articolului expertizat.
21	Art. 9 alin. (1) lit. a)	a) activități de supraveghere sanitară veterinară a bolilor la animale și a zoonozelor din listele A și B ale Oficiului Internațional de Epizootii;	La art. 9 alin. (1) lit. a), trebuie descris conținutul listelor A și B ale Oficiului Internațional de Epizootii cel puțin sub formă de anexă la actul normativ în cauză.	Coruptibilitate Lacune de drept	Revizuirea articolului expertizat.
22	Art. 10	Articolul 10. Felcerii și tehnicienii veterinari Felcerii veterinari și tehnicienii veterinari își desfășoară activitatea numai sub conducerea unui medic veterinar, care îi angajează în funcție de numărul de animale aflate sub supravegherea sa, conform normativelor aprobate prin hotărîre de Guvern.	Prevederile art. 10 sînt în contradicție cu prevederile art. 3 din actul normativ expertizat și anume potrivit prevederilor art. 3, tehnicianul veterinar activează sub supravegherea unui medic veterinar împuternicit ; înșă art. 10 stabilește că tehnicienii veterinari își desfășoară activitatea numai sub conducerea unui medic veterinar .	Coruptibilitate Concurența normelor de drept	Propunem de a modifica prevederile art. 3 din actul legislativ expertizat și de exclus cuvîntul "împuternicit".
23	Art. 12, lit. a-h)	Textul integral	Prevederile art. 12, lit. a-h) trebuie să fie revăzute, deoarece sînt norme de blanchetă precum și stabilesc atribuții extensive de reglementare transmise în competența autorităților administrației publice centrale și locale, fapt ce poate duce la săvîrșirea de către funcționarii publici împuterniciți a eventualelor acte de corupție. De asemenea, credem că trebuie de concretizat care sînt autoritățile sanitare veterinare competente cărora li se conferă aceste drepturi.	Coruptibilitate Norme de blanchetă Atribuții extensive de reglementare Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Revizuirea articolului expertizat.
24	Art. 16 lin. (1) lit. h)	h) să anunțe autoritatea sanitară veterinară competentă despre mișcarea sau transportarea animalelor vii, produselor și materialului germinativ de origine animală, supuse supravegherii și controlului sanitar veterinar;	La art. 16 lin. (1) lit. h) întru evitarea săvîrșirii sau provocării săvîrșirii de către funcționarii publici a eventualelor acte de corupție, trebuie de indicat expres care autorități sanitare veterinare competente trebuie să anunțe persoana fizică despre mișcarea sau transportarea animalelor vii, produselor și materialului germinativ de origine animală, supuse supravegherii și controlului sanitar veterinar.	Coruptibilitate Lacune de drept Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Trebuie de indicat expres care autorități sanitare veterinare competente trebuie să anunțe persoana fizică despre mișcarea sau transportarea animalelor vii, produselor și materialului germinativ de origine animală, supuse supravegherii și controlului sanitar veterinar.

25	Art. 16 lin. (1) lit. i) și lit. p)	<p>i) să prezinte autorității sanitare veterinare competente, la solicitarea acesteia, în original sau copii, documentele și certificatele ce însoțesc animalele vii, produsele și materialul germinativ de origine animală, supuse supravegherii și controlului sanitar veterinar;</p> <p>p) să păstreze, în limitele de timp stabilite de autoritatea sanitară veterinară competentă, certificatele și documentele ce atestă sau certifică starea de sănătate a animalelor vii, a produselor și materialului germinativ de origine animală supuse supravegherii și controlului sanitar veterinar.</p>	<p>La lit. i) și lit. p) de asemenea trebuie de specificat care sînt autoritățile sanitare veterinare competente să solicite prezentarea de către persoana fizică, în original sau copii, documentele și certificatele ce însoțesc animalele vii, produsele și materialul germinativ de origine animală, supuse supravegherii și controlului sanitar veterinar. Totodată, trebuie de menționat care sînt documentele și certificatele care trebuie să însoțească animalele vii, produsele și materialul germinativ de origine animală, supuse supravegherii și controlului sanitar veterinar precum și termenul de păstrare a acestora.</p>	<p>Coruptibilitate Lacune de drept Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative</p>	<p>Revizuirea articolului expertizat.</p>
26	Art. 16 lin. (2)	<p>(2) Măsurile stabilite de medicii veterinari oficiali în exercitarea atribuțiilor și responsabilităților lor sînt obligatorii pentru toate persoanele fizice și juridice care desfășoară activități ce cad sub incidența competențelor serviciilor sanitare veterinare.</p>	<p>La art. 16 alin. (2) trebuie de desfășurat și de explicat ce se subînțelege prin activități ce cad sub incidența competențelor serviciilor sanitare veterinare și anume de indicat expres care activități în conformitate cu legislația RM cad sub incidența competențelor serviciilor sanitare veterinare.</p>	<p>Coruptibilitate Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive</p>	<p>Revizuirea articolului expertizat.</p>
27	Art. 17 alin. (1) și (2)	<p>(1) Funcționarea exploatațiilor de animale, a fermelor de carantină, a celor cu animale de vînat, parcurilor, rezervațiilor naționale și grădinilor zoologice, pășunilor și taberelor de vară, aglomerărilor temporare de animale, stațiilor de incubație a ouălor, precum și a unităților care produc, depozitează, colectează, transportă, procesează, intermediază, pun pe piață, importă, exportă sau comercializează animale vii, material germinativ, produse de origine animală destinate consumului uman, produse medicinale de uz veterinar, deșeuri, produse de origine</p>	<p>La art. 17 alin. (1) și (2) trebuie de indicat direct care este autoritatea sanitară veterinară competentă, abilitată să elibereze anual autorizații ce vor permite funcționarea exploatațiilor de animale, a fermelor de carantină, a celor cu animale de vînat, parcurilor, rezervațiilor naționale și grădinilor zoologice, pășunilor și taberelor de vară, aglomerărilor temporare de animale, stațiilor de incubație a ouălor, precum și a unităților care produc, depozitează, colectează, transportă, procesează, intermediază, pun pe piață, importă, exportă sau comercializează animale vii, material germinativ, produse de origine animală destinate consumului uman, produse medicinale de uz veterinar, deșeuri, produse de origine animală care nu sînt destinate consumului uman sau agenți patogeni de origine animală, produse și materii prime utilizate în nutriția animalelor ori alte materii și produse ce pot influența starea de sănătate a animalelor, precum și mijloacele de transport care transportă animalele vii și produse supuse controlului sanitar veterinar.</p>	<p>Coruptibilitate Lacune de drept Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative</p>	<p>Revizuirea articolului expertizat.</p>

		<p>animală care nu sînt destinate consumului uman sau agenți patogeni de origine animală, produse și materii prime utilizate în nutriția animalelor ori alte materii și produse ce pot influența starea de sănătate a animalelor este permisă numai dacă sînt autorizate anual de către autoritatea sanitară veterinară competentă, în condițiile legii.</p> <p>(2) Mijloacele de transport care transportă animalele vii și produse supuse controlului sanitar veterinar vor fi autorizate sanitar veterinar de către autoritatea sanitară veterinară competentă, anual.</p>			
28	Art. 17 alin. (3)	(3) Autoritatea sanitară veterinară de stat competentă autorizează unitățile prevăzute la alineatul (1) al prezentului articol numai dacă acestea îndeplinesc cerințele prevăzute de normele sanitare veterinare în vigoare și au încheiat contracte cu medicii veterinari împuterniciți.	Articolul 17 alin. (3) este o normă coruptibilă prin conținutul său, deoarece stabilește cerințe exagerate față de persoana ce solicită realizarea dreptului său la obținerea autorizației, precum și cerințele respective nu sînt concret determinate. Acest element prin natura sa este nemijlocit coruptibil. Astfel, prevederea că autoritatea sanitară veterinară de stat competentă, care, de altfel, nu este determinată, autorizează unitățile prevăzute în art. 17 alin. (1) <u>numai dacă acestea îndeplinesc cerințele prevăzute de normele sanitare veterinare în vigoare</u> poate favoriza comiterea de acte de corupție de către funcționarii publici, deoarece nu sînt concretizate care cerințe și norme trebuie respectate de către solicitant. Considerăm că pentru eliminarea condițiilor săvîrșirii de către funcționarii publici a actelor de corupție trebuie de specificat expres toate cerințele pe care trebuie să le îndeplinească solicitantul pentru a obține autorizația specificată precum și care este procedura, termenele de eliberare a acestor autorizații.	Coruptibilitate Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor / obligații excesive	Revizuirea articolului expertizat.
29	Art. 17 alin. (4)	(4) Obiectivele prevăzute la alineatul (1) al prezentului articol, care practic activități de export, vor fi autorizate, în condițiile legii, de către autoritatea publică centrală de supraveghere sanitară veterinară.	La fel și prevederile alin. (4) din art. 17 este unul pasibil de favorizare a actelor de corupție atîta timp cît nu este specificat detaliat în ce condiții autoritatea publică centrală de supraveghere sanitară veterinară autorizează funcționarea obiectivelor prevăzute la alineatul (1) al art. 17, care practic activități de export. Totodată, trebuie de menționat că ar fi binevenit de specificat ce se subînțelege prin autoritatea publică centrală de supraveghere sanitară veterinară, deoarece art. 3 nu definește o astfel de instituție.	Coruptibilitate Lacune de drept Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor / obligații excesive	Revizuirea articolului expertizat.
30	Art. 17 alin. (6)	(6) Agenția va elabora și va aproba normele sanitare veterinare pentru obiectivele prevăzute la alineatele (1) și (2)	Articolul 17 alin. (6) este o normă de blanșetă, deoarece legiuitorul pune în sarcina organului executiv elaborarea procedurilor de eliberare a autorizațiilor. Astfel, coruptibilitatea acestei norme se manifestă prin	Coruptibilitate Norme de blanșetă Atribuții extensive de reglementare Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Revizuirea articolului expertizat.

		<p>ale prezentului articol, în vederea eliberării autorizației sanitare veterinare. Pentru obținerea autorizației sanitare veterinare, agenții economici vor depune o cerere la Agenție sau direcțiile sanitare veterinare și siguranța alimentară raionale/municipale, după caz, la care vor anexa copiile următoarelor acte:</p> <p>copia certificatului de înregistrare a întreprinderii;</p> <p>copia de pe actul de proprietate sau contractul încheiat pentru arenda spațiului.</p>	<p>faptul că, lăsă reglementarea detaliată a raporturilor juridice din domeniu în competența unui organ executiv, astfel, legiuitorul provoacă autoritatea publică să-și creeze condiții "comode" de funcționare, care pot fi în detrimentul intereselor cetățenilor.</p>		
31	Art. 20	<p>Articolul 20. Măsuri speciale de protecție</p> <p>În procesul comerțului, tranzitului sau importului de animale vii și material germinativ de origine animală, de produse și subproduse supuse supravegherii și controlului sanitar veterinar, Agenția dispune, în anumite cazuri, luarea unor măsuri speciale de protecție împotriva oricărui risc de natură să afecteze sănătatea animalelor, sănătatea publică, protecția animalelor, protecția mediului și siguranța produselor de origine animală.</p>	<p>Pentru evitarea actelor de corupție propunem ca la art. 20 să fie explicat în care "anumite cazuri" Agenția dispune aplicarea de măsuri speciale de protecție împotriva oricărui risc de natură să afecteze sănătatea animalelor, sănătatea publică, protecția animalelor, protecția mediului și siguranța produselor de origine animală, or din conținutul proiectului actului normativ în cauză nu este clar care sînt aceste situații speciale. Totodată, propunem de a specifica și care sînt măsurile speciale pe care Agenția le poate aplica.</p>	<p>Coruptibilitate Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive</p>	<p>Revizuirea articolului expertizat.</p>
32	Art. 23 alin. (1)	<p>(1) Comerțul, importul, producerea, punerea pe piață, tranzitul și exportul de produse și subproduse de origine animală supuse supravegherii sanitare veterinare și controlului sanitar veterinar, destinate consumului uman, se realizează pe baza cerințelor sanitare veterinare specifice, prevăzute de normele sanitare veterinare elaborate de Agenție și aprobate prin ordin al ministrului agriculturii și industriei alimentare.</p>	<p>De asemenea, propunem de a specifica și concretiza prevederile art. 23 alin. (1) și anume care sînt cerințele sanitare veterinare specifice pe baza cărora se realizează comerțul, importul, producerea, punerea pe piață, tranzitul și exportul de produse și subproduse de origine animală supuse supravegherii sanitare veterinare și controlului sanitar veterinar, destinate consumului uman.</p>	<p>Coruptibilitate Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive</p>	<p>Revizuirea articolului expertizat.</p>
33	Art. 25 alin. (2)	<p>(2) Autoritățile sanitare veterinare competente au puterea legală de a dispune întreruperea fabricării de produse sau alimente de origine animală</p>	<p>Articolul 25 alin. (2) stabilește că autoritățile sanitare veterinare competente au puterea legală de a dispune întreruperea fabricării de produse sau alimente de origine animală neconforme prevederilor legislației sanitare veterinare specifice, pînă la remedierea</p>	<p>Coruptibilitate Lacune de drept Atribuții excesive / contrare statutului</p>	<p>Propunem de a stabili concret care este autoritatea veterinară concretă ce are dreptul de a dispune întreruperea fabricării, retragerea etc. și care sînt temeiurile și</p>

	<p>neconforme prevederilor legislației sanitare veterinare specifice, pînă la remedierea deficiențelor, remediere certificată de medicul veterinar oficial care are în supraveghere sanitară veterinară și control sanitar veterinar întreprinderea respectivă, de a retrage de pe fluxul tehnologic, din depozitele distribuitorilor sau din rețeaua de vînzare cu amănuntul produsele și alimentele respective și de a dispune, după efectuarea unor investigații de laborator, dacă este necesar, utilizarea acestora în alte scopuri (industriale) sau nimicirea sub supraveghere sanitară veterinară oficială.</p>	<p>deficiențelor, remediere certificată de medicul veterinar oficial care are în supraveghere sanitară veterinară și control sanitar veterinar întreprinderea respectivă, de a retrage de pe fluxul tehnologic, din depozitele distribuitorilor sau din rețeaua de vînzare cu amănuntul produsele și alimentele respective și de a dispune, după efectuarea unor investigații de laborator, dacă este necesar, utilizarea acestora în alte scopuri (industriale) sau nimicirea sub supraveghere sanitară veterinară oficială. Pentru a evita comiterea unor eventuale acte de corupție, propunem de a stabili concret care este autoritatea veterinară concretă ce are dreptul de a dispune întreruperea fabricării, retragerea etc. și care sînt temeiurile și procedura legală de aplicare a astfel de acțiuni.</p>	<p>procedura legală de aplicare a astfel de acțiuni.</p>
--	---	---	--

Concluzii

Considerăm că proiectul Legii nu poate fi adoptat în redacția propusă Parlamentului spre adoptare, deoarece, în viziunea noastră, ar putea favoriza comiterea unor acte de corupție. Totodată, proiectul în cauză necesită a fi corelat cu actele legislative în vigoare în special cu prevederile art. 19, art. 20 și art. 22 al Legii nr. 780/2001. De asemenea proiectul actului legislativ în cauză trebuie să prevadă și responsabilității concrete a funcționarilor publici, a controlului intern etc., care au fost omise cu desăvîrșire din cuprinsul proiectului expertizat.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției